

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Венелин Шурелов

Член на научно жури за присъждане на образователната и научна степен

Доктор

по професионално направление: 8.4 Театрално и филмово изкуство

за дисертационния труд на

Крис Шарков

на тема:

„Взаимодействието режисьор – актьор в създаването на театрален спектакъл в началото на XXI век“

Научен ръководител:

проф. д-р Пенко Господинов

София, 2026

1. Структура и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем от 145 страници и е структуриран в увод, три основни глави, заключение, библиография и приложение.

В първата глава авторът прави исторически преглед на развитието на взаимодействието между режисьор и актьор, проследявайки основните театрални идеи и практики – от системата на Станиславски, през авангардните експерименти на Мейерхолд и Арто, до епическия театър на Брехт и антропологичния театър на Гротовски.

Втората глава е посветена на анализа на работата с актьора при няколко значими режисьори от края на ХХ и началото на ХХІ век – Ариан Мнушкин, Томас Остермайер, Иво ван Хове и Ян Фабър. Техните практики са разгледани като примери за различни модели на взаимодействие между режисьор и актьор и като свидетелство за промяната на театралната парадигма.

Третата глава има силно емпиричен характер и се основава на личния опит на автора като режисьор. Тук се анализира работата в репертоарния и независимия театър, както и различните етапи на репетиционния процес – от първоначалния анализ на текста до сценичната реализация.

2. Актуалност и значимост на темата

Представеният дисертационен труд е посветен на изключително важен и фундаментален проблем за съвременната театрална практика – взаимодействието между режисьора и актьора като ключов фактор в процеса на създаване на театралния спектакъл. Изследването разглежда този въпрос в контекста на първите десетилетия на ХХІ век, когато традиционните модели на театрална йерархия и авторство претърпяват съществени трансформации.

Темата е особено актуална, тъй като съвременният театър се намира в процес на преосмисляне на режисьорския авторитет, колективното творчество и новите форми на театрално производство, включително постдраматичния театър и различните хибридни сценични форми. В този контекст изследването на взаимоотношенията между режисьора и актьора има както теоретична, така и практическа значимост за развитието на театралното изкуство.

3. Обект, предмет, цели и задачи на изследването

Обект на изследването е процесът на създаване на театрален спектакъл, а предмет – различните форми на взаимодействие между режисьор и актьор и тяхната еволюция в исторически и съвременен план.

Основната цел на дисертацията е да проследи развитието на този тип взаимодействие – от формирането на режисурата като автономна театрална професия през края на ХІХ век до съвременните театрални практики.

Поставените задачи включват:

- историческо изследване на основните режисьорски методологии през XX век;
- анализ на практиките на ключови европейски режисьори;
- осмисляне на промените в театралния процес в началото на XXI век;
- анализ на българския театрален контекст чрез емпиричния опит на автора като режисьор.

Тези задачи са ясно формулирани и последователно реализирани в структурата на труда.

4. Основни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд могат да се открият няколко основни приноса:

- систематизирано представяне на историческото развитие на взаимодействието между режисьор и актьор;
- анализ на съвременни режисьорски методологии и тяхното влияние върху театралния процес;
- съчетаване на теоретично изследване с практическа рефлексия върху режисьорската работа;
- принос към осмислянето на съвременния български театрален контекст и неговото място в европейската театрална практика.

5. Заключение

Дисертационният труд на Крис Шарков представлява задълбочено изследване на една съществена проблематика в съвременния театър. Той съчетава исторически анализ, теоретична рефлексия и практически опит, което е значим принос към изследванията в областта на театралното изкуство.

Крис Шарков се отличава в своята професионална траектория с подчертана изследователска култура и аналитичност. Подходът смесващ историческо контекстуализиране и подчертано любопитство към актуалните театрални процеси са безспорно предимство в практиката му като режисьор, а сега го виждаме и приложен в развитието му като теоретик. Дисертацията показва рядко срещана комбинация от задълбочена теоретична рефлексия, ясна методологическа рамка и чувствителност към живите процеси в съвременния театър. Тази комбинация позволява на автора да изгради убедителен аналитичен модел, който надхвърля чисто описателния подход и предлага стойностни интерпретации с принос както към театралната теория, така и към практиката.

На основание на изложеното считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на **Крис Шарков** образователната и научна степен „доктор“.

Проф. д-р Венелин Шурелов
София, 12. 03. 2026

